

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"ד 2023-2024

שם הקורס: פסיכודיאגנוסטיקה

מס' קורס: 129.2.1021 א', 129.2.1371 ב'.

שם המרצה: גב' נרובאי ענת

מועד: ימי רביעי בשעות 18:15-19:45

שעות קבלה: ימי רביעי ב-19:45 (בתיאום מראש)

שם המתרגלת: גב' לורן זוארץ אדרי

מועד תרגולים: ימי רביעי 8:15-9:45 בתאריכים הבאים: סמסטר א'- 10.1, 17.1, 24.1, 7.2, 21.2, 28.2, 6.3.

סמסטר ב'- 8.5, 22.5, 29.5, 5.6, 19.6, 3.7, 17.7.

יעדי ההוראה:

הקורס נועד לתת לסטודנטים ידע והבנה של תחום הפסיכודיאגנוסטיקה כתהליך התערבות טיפולי רב שלבי. במהלך הקורס הסטודנטים ירכשו בסיס תאורטי העומד מאחורי תהליכים דיאגנוסטיים כגון אינטייק ותצפית, יכירו ויתנסו בהעברת מבחנים פסיכולוגיים הבודקים תפקוד אינטלקטואלי, כישורים ויזו-מוטוריים ורגשיים. מטרת הקורס הינה לבסס תשתית תאורטית ומעשית לחשיבה דיאגנוסטית אינטגרטיבית לצד רכישת כישורים בסיסיים לכתיבת חוות דעת פסיכולוגית. הלמידה לאורך הקורס תלווה בהתנסויות מעשיות של הסטודנטים בהעברה, ניתוח וכתיבה.

פרשיות לימודים:

- מהי התערבות פסיכודיאגנוסטית
- איסוף מידע ובניית השערות ראשוניות באמצעות אינטייק, תצפית ועוד.
- מבט היסטורי על התפתחות מושג אינטליגנציה, סקירת גישות שונות למדידת משכל (CHC, CPM, PASS). ביקורת על מושג המשכל והתייחסות להטיות תרבותיות במבחני המשכל.
- למידה של מבחני המשכל (בסיס תאורטי, העברה וניתוח): WJIII, WPPSI-III.
- מבחן BENDER-II (בסיס תאורטי, העברה וניתוח).
- מבחנים השלכתיים – T.A.T, C.A.T, HTP (ילמדו במידת האפשר ע"פ קצב הלמידה).
- שיחת משוב וכתיבת דוח (חוות דעת פסיכולוגית).

דרישות והרכב ציון הקורס

דרישות: חובה - נוכחות 80%.

הרכב ציון הקורס:

80% - כתיבת חוות דעת פסיכולוגית מלאה בסיום סמסטר ב'

20% - נוכחות והשתתפות פעילה, ביצוע משימות שוטפות במהלך הלמידה (בסמסטר הראשון הסטודנטים ידרשו להתנסות בהעברת כלי אבחון ולהגיש את התוצרים)

ציון עובר בקורס: 65.

רשימה ביבליוגרפית:

הערכה פסיכולוגית כתהליך התערבות פסיכודיאגנוסטית:

סכמה להתערבות דיאגנוסטית:

[http://meyda.education.gov.il/files/shefi/alon_melakut_lelemida/smadar_sapir_yogev%20\(1\).pdf](http://meyda.education.gov.il/files/shefi/alon_melakut_lelemida/smadar_sapir_yogev%20(1).pdf)

ראיון קליני- תצפית, אינטייק (ילדים, הורים, מורים)

תצפית: מבטים

<http://meyda.education.gov.il/files/PreSchool/mabatim16.pdf>

ראיונות – ילדים, הורים, מורים

מקהוני ס.ה. (2013), ראיונות קליניים של ילדים ומתבגרים: הערכה לצורך התערבות. הוצאת אה.

Sattler (2002) *Assessment of Children: Behavioral and Clinical Application* (Fourth Edition) CA: Jerome M.

Sattler Publishers, Inc. (Chapter 1, pp. 1 - 37)

Merrell (2003) *Behavioral, Social and Emotional Assessment of Children and Adolescents* (Second Edition). NJ:

Lawrence Erlbaum Associates. (Chapter 5, pp. 103 - 114)

Sattler (2002) *Assessment of Children: Behavioral and Clinical Application* (Fourth Edition) CA: Jerome M.

Sattler Publishers, Inc. (Chapter 2, pp. 38 - 81)

משכל ותאוריות של משכל, מבחני אינטליגנציה

מבט היסטורי על התפתחות מושג אינטליגנציה ומבחני אינטליגנציה

Wasserman, J.D (2018). A History of Intelligence Assessment: The Unfinished Tapestry. In Flanagan, D.P., McDonough, E.M.(Eds.), *Contemporary Intellectual Assessment*(Chapter 1, pp 3-56).N Y: Guilford Publications. Kindle Edition

Naglieri, J.A., Tulio M.O.(2018). Redefining Intelligence with the Planning, Attention, Simultaneous, and Successive Theory of Neurocognitive Processes. . In Flanagan, D.P, McDonough, E.M.(Eds.), *Contemporary Intellectual Assessment*(Chapter 6, pp.195-218).N Y: Guilford Publications. Kindle Edition.

Sattler, M.J. & Dumont, R. (2004) *Assessment of Children: Wisc- IV and Wppsi III supplement*. San Diego: Jerome M. Sattler Publishers, Inc. (Chapter 8, pp. 255-277).

Schneider, W. J., & McGrew, K. S. (2013). Individual differences in the ability to process information. In Irby,B.J., Brown,G., Lara-Alecio,R., Jackon,S. (Eds.), *The handbook of educational theories*,(pp. 767-782) .IAP–Information Age Publishing, Inc

Schneider, W. J., & McGrew, K. S. (2018). The Cattell-Horn-Carroll theory of cognitive abilities. In Flanagan, D.P, McDonough, E.M.(Eds.), *Contemporary Intellectual Assessment*(Chapter 3, pp.73-163).N Y: Guilford Publications. Kindle Edition.

Sternberg, R.J. (2018). The Triarchic Theory of Successful Intelligence. In Flanagan, D.P., McDonough, E.M.(Eds.), *Contemporary Intellectual Assessment* (Chapter 5,pp.174-194).N Y: Guilford Publications. Kindle Edition.

Taub, G.E .,McGrew, K.S(2014). The Woodcock–Johnson Tests of Cognitive Abilities III’s Cognitive Performance Model: Empirical Support for Intermediate Factors within CHC Theory. *Journal of Psychoeducational Assessment*, Vol. 32(3) 187–201.

Woodcock, R.W.(2002).New Looks in the Assessment of Cognitive Ability. *Peabody Journal of Education*, 77, 6-22.

The Bender Gestalt Test מבחן הבנדר

Braningan, G.G, & Decker, S.L (2003). *Bender Visual Motor Gestalt Test*, Second Edition. Examiner Manual. Itasca, IL: Riverside Publishing..

Hutt M. L. (1985). *The Hutt Adaptation of the Bender Gestalt Test* . Orlando: G&S. (Chapter 4, pp. 67 - 114)

Koppitz, E. M. (1963). *The Bender Gestalt Test for Young Children* . NY: Grune & Stratton..

Perticone, E. X. (1998). *The Clinical and Projective Use of the Bender Gestalt Test*. Springfield, IL: Thomas. (Chapter 5, pp. 41 - 68).

התחום הרגשי ומבחנים השלכתיים

Bellak, L., & Abrams, D. M. (1997). *The Thematic apperception test, the children's apperception test, and the senior apperception technique in clinical use*. Allyn & Bacon.

Cramer, P. (2015). Understanding defense mechanisms. *Psychodynamic Psychiatry*, 43(4), 523-552.

Groth-Marnat, G., & Roberts, L. (1998). Human figure drawings and house tree person drawings as indicators of self-esteem: A quantitative approach. *Journal of Clinical Psychology*, 54(2), 219–222.

Hammer, E. (1980). *Advances in Projective Drawing Interpretation*. Charles C Thomas.

Lim, H. K., & Slaughter, V. (2008). Brief report: Human figure drawings by children with Asperger's Syndrome. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 38(5), 988-94.

Koppitz, E. M. (1966). Emotional indicators on human figure drawings of children: A validation study. *Journal of Clinical Psychology*, 22(3), 313–315.

Mathijssen, A. C. S., Feltzer, M. J. A., & Hoogeveen, L. (2018). Identifying highly gifted children by analyzing human figure drawings: A literature review and a theoretical framework. *Psychological Test and Assessment Modeling*, 60(4), 493. Retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/identifying-highly-gifted-children-analyzing/docview/2161256115/se-2?accountid=48286>

שיחת משוב וכתבת חוות דעת

הנחיות לכתבת חוות דעת פסיכולוגית (מאי 2014), שפ"י משרד החינוך:

https://meyda.education.gov.il/files/shefi/psihologia/hnchyot_havat_daat.pdf

Tharinger, D. J., Finn, S. E., Wilkinson, A., DeHay, T., Parton, V. T., Bailey, K. E., & Tran, A. (2008). Providing psychological assessment feedback to children through individualized fables. *Professional Psychology: Research and Practice*, 39(6), 610.